

Ruimtelijke verschillen in de impact van de lockdown op welzijn in Nederland

Eveline S. van Leeuwen¹ & Lise Bourdeau-Lepage²

Gelinkt aan een grootschalig frans onderzoek, gestart door Lise Bourdeau-Lepage (2020) is er een Nederlandstalige vragenlijst uitgezet. Het doel van de vragenlijst is om ruimtelijke verschillen in de impact van de intelligent lockdown in kaart te brengen. Bijna 2000 respondenten hebben onze survey ingevuld in de periode 13 april - 5 mei. Deze mensen komen uit heel Nederland: alle provincies zijn goed vertegenwoordigd en de verhouding tussen stedelijke en landelijk gebieden is representatief. Door de manier van verspreiding (via Facebook, Twitter en LinkedIn) is zowel de leeftijd als het opleidingsniveau niet representatief: relatief veel mensen tussen de 25-65 jaar en mensen met een hoog opleidingsniveau hebben de survey ingevuld. Hiermee houden we rekening in de analyse, zie ook de bijlagen.

1. Conclusies: Hoe stedelijker hoe nadeliger de impact.

De belangrijkste conclusie die we kunnen trekken op basis van de eerste resultaten is dat ruimte, en met name stedelijkheid, ertoe doet. Gemiddeld genomen is in het hele land ons welzijn gedaald, maar in de (zeer) sterk stedelijke gebieden is de daling groter dan in de minst stedelijk gebieden. En hoewel er voor de lockdown geen significante verschillen in welzijn tussen stad en platteland werden ervaren, is dit tijdens de lockdown wel zo.

Respondenten in de zeer sterk en sterk stedelijke gebieden ervaren een grotere achteruitgang in beweging, hebben meer last van gezondheidsklachten en vervelen zich vaker dan respondenten uit de rurale gebieden. Dit heeft deels met de omgeving te maken en deels met de bevolkingssamenstelling. We zien namelijk ook dat respondenten die wonen in een eengezinshuis met tuin, vaak beter af zijn dan mensen met een appartement zonder terras/balkon. Daarnaast blijkt uit onze dataset dat met name de jongeren (die vaker in de stad wonen) meer last hebben van verveling en van gezondheidsklachten. Ook is hun welzijn sterker achteruitgegaan dan die van de andere leeftijdsgroepen in onze sample.

Als we kijken naar de toekomst en of men denkt dat deze crisis iets zal veranderen in ons gedrag dan verwacht twee derde van de respondenten dat er iets zal veranderen in hun manier van werken. Slecht 41% verwacht een verandering in hun milieubewustzijn. Interessant genoeg speelt dit eerste vooral voor stedelingen en het tweede iets meer voor plattelanders.

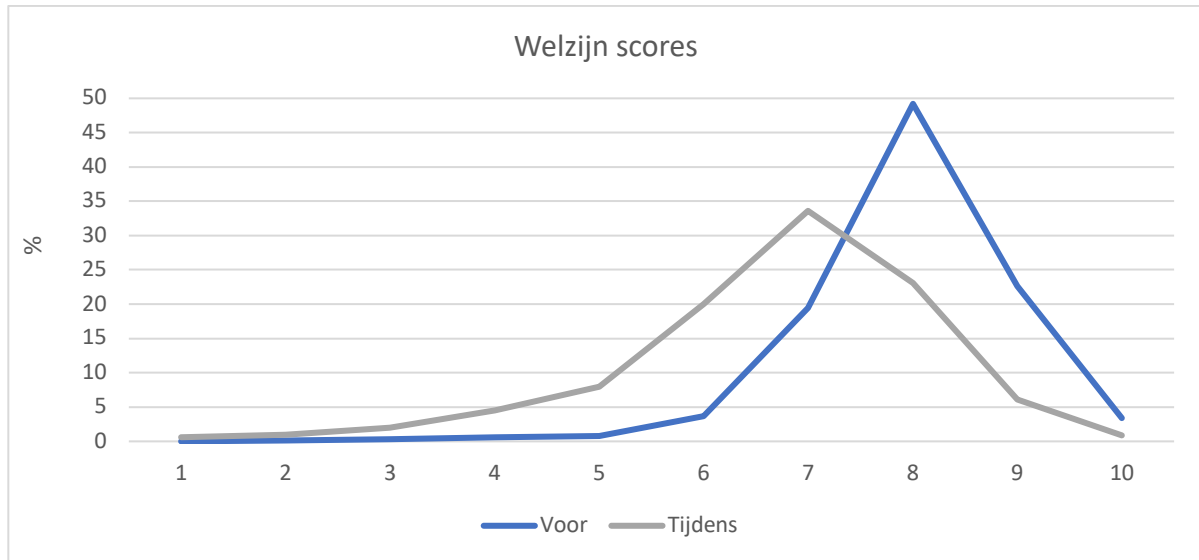
¹ Wageningen University, the Netherlands, Urban Economics Group, eveline.vanleeuwen@wur.nl

² Lyon University, CNRS UMR5600 EVS, France, blepage@gmail.com

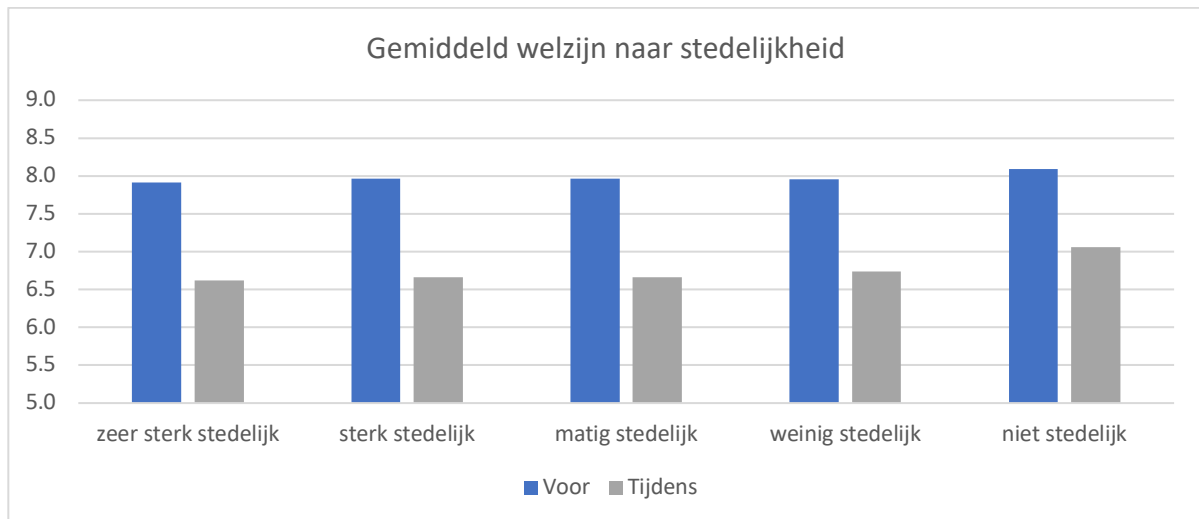
2. Gedetailleerde resultaten

Algemeen welzijn (tevredenheid met leven)

Gemiddeld genomen is ons welzijn sterk achteruitgegaan. Het gemiddeld is gedaald van 8,0 naar 6,7: een gemiddelde daling van -1,3 op een schaal van 1 tot 10. Uit ons onderzoek blijkt dat er grote verschillen tijdens de lockdown bestaan tussen stad en land.

Bron: Bourdeau-Lepage L. & van Leeuwen E.S., 2020, *Hoe gaat het nu? Over welzijn en de lockdown*.

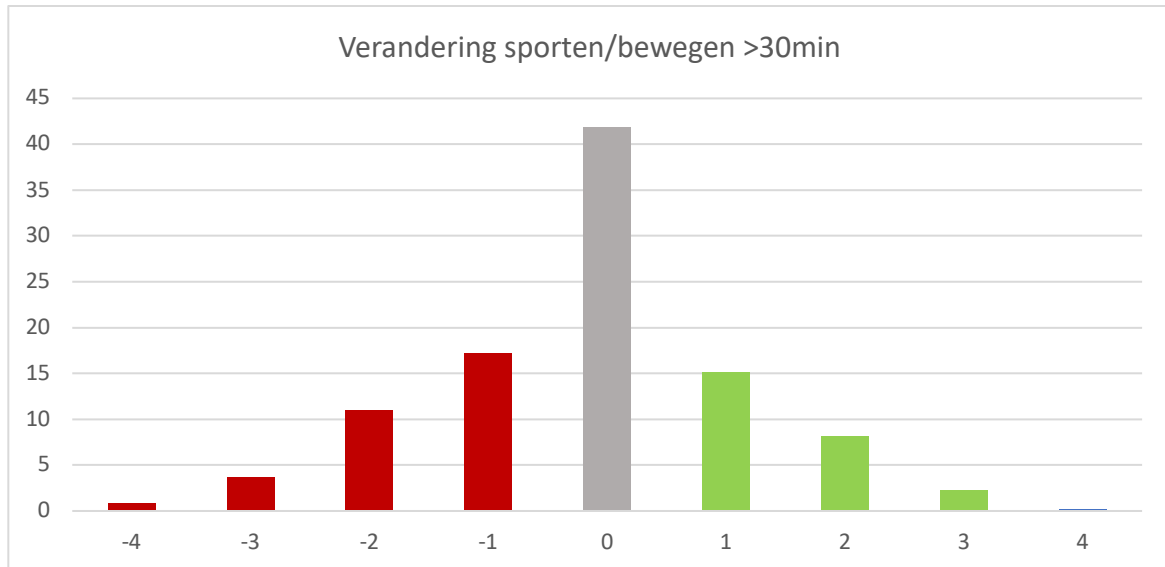
Bron: Bourdeau-Lepage L. & van Leeuwen E.S., 2020, *Hoe gaat het nu? Over welzijn en de lockdown*.

- Tijdens de lockdown zijn mensen significant gelukkiger in de meest rurale gebieden (7,1 t.o.v. 6,6). Dit terwijl er voor de lockdown geen significante verschillen werden ervaren (zie figuur hierboven).
- We vinden geen significante verschillen tussen provincies. Ook Noord-Brabant, met een langere lockdown, heeft geen lager gemiddeld welzijnsniveau of een grotere gemiddelde daling van het welzijn dan de rest van Nederland.
- Mensen die in een appartement wonen zonder een balkon of terras zijn het minst gelukkig tijdens de crisis.

- Jongeren (van 18-25 jaar) hebben meer last van de lockdown: hun welzijn is het sterkst achteruit gegaan (van 7,9 naar 6,2). Het verschil met de andere leeftijdsgroepen is significant verschillend.

Sport/beweging (tenminste 30 min per dag)

Gemiddeld genomen zijn we iets minder gaan bewegen: 42% beweegt even vaak, 26% is vaker gaan bewegen, 32% minder vaak.

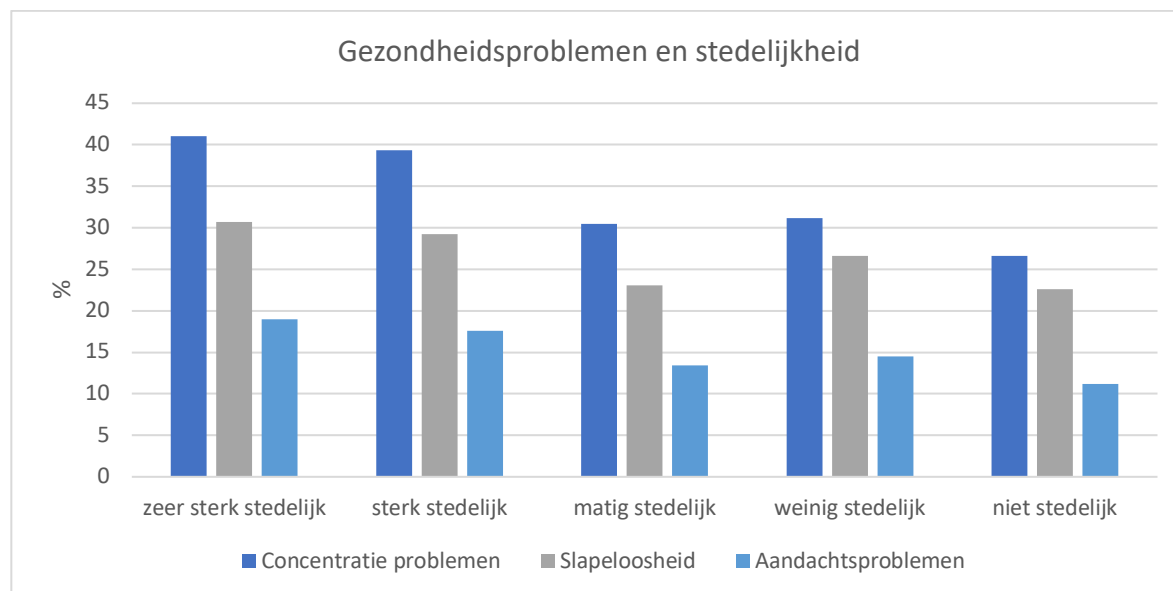
Bron: Bourdeau-Lepage L. & van Leeuwen E.S., 2020, *Hoe gaat het nu? Over welzijn en de lockdown.*

Kijken we naar verschillen tussen groepen dan zien we:

- Voor de lockdown sportte/bewogen respondenten in zeer sterk stedelijke gebieden significant vaker 30 minuten achtereen dan mensen in minder stedelijke gebieden.
- **Hoe stedelijker, hoe groter de achteruitgang in sport/beweging langer dan 30 min.**
- Tijdens de lockdown is dit significant veranderd: mensen in zeer stedelijke gebieden ervaren de grootste teruggang in sport/beweging, terwijl respondenten uit de meest rurale gebieden juist gemiddeld meer zijn gaan bewegen.
- Tijdens de lockdown gaan mensen in stedelijke gebieden ook minder vaak (kort) naar buiten (>15 min) in vergelijking met respondenten op het platteland.
- We zien geen verschillen tussen leeftijdsgroepen
- We zien geen verschillen tussen woning type en/of het hebben van een tuin.

Gezondheidsverandering

Op basis van tien vragen over toename van fysieke en geestelijke gezondheidsklachten kunnen we concluderen dat met name concentratieproblemen, geïrriteerdheid en vermoeidheid en gevoelens van verdriet toegenomen zijn: 35-42% van de respondenten geeft aan hier meer last van te hebben.

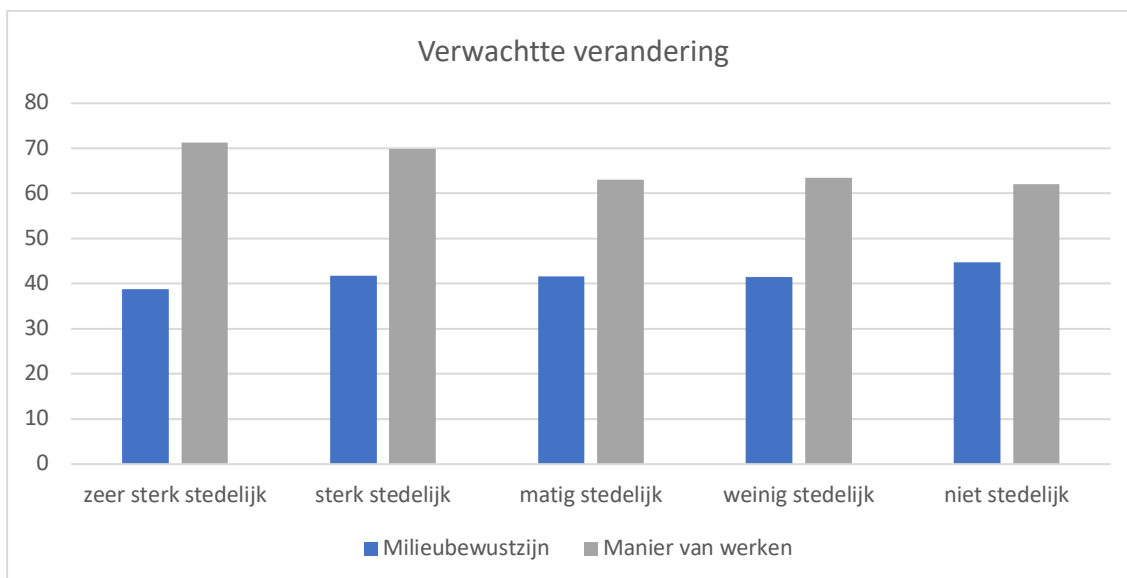

Bron: Bourdeau-Lepage L. & van Leeuwen E.S., 2020, *Hoe gaat het nu? Over welzijn en de lockdown*.

- We zien geen significante verschillen tussen provincies, wel een verschil tussen stad en land.
- Respondenten in de (zeer) sterk stedelijke gebieden significant meer gezondheidsproblemen (qua aantal) rapporteren in vergelijking tot respondenten uit de sterk rurale gebieden.
- Jongere mensen (n=137) ervaren significant meer fysieke en psychische problemen door de lockdown dan alle andere leeftijdsgroepen. De jongeren ervaren ook significant meer verveling. De ouderen (n=138) ervaren de minste problemen.
- Ook mensen in een huis/appartement zonder een tuin of balkon ervaren klachten. Respondenten in een huis met tuin vervelen zich ook het minst.

En de toekomst?

Tenslotte hebben we ook gevraagd hoe men verwacht dat de huidige crisis gedrag in de toekomst zal veranderen. Twee derde van de respondenten verwacht dat er iets zal veranderen in hun manier leven en hun manier van werken, slechts 41% dat er iets zal veranderen in hun milieubewustzijn.

Bron: Bourdeau-Lepage L. & van Leeuwen E.S., 2020, *Hoe gaat het nu? Over welzijn en de lockdown*.

- **Hoe stedelijker, hoe meer men verwacht dat hun manier van werken zal veranderen.** Hoe landelijker hoe meer men verwacht dat hun milieubewustzijn verandert (niet significant).
- Met name de jongeren verwachten dat de crisis iets zal veranderen in hun manier van leven, niet per se in hun manier van werken.
- We vinden geen verschillen tussen type woningen.

Volgende stappen

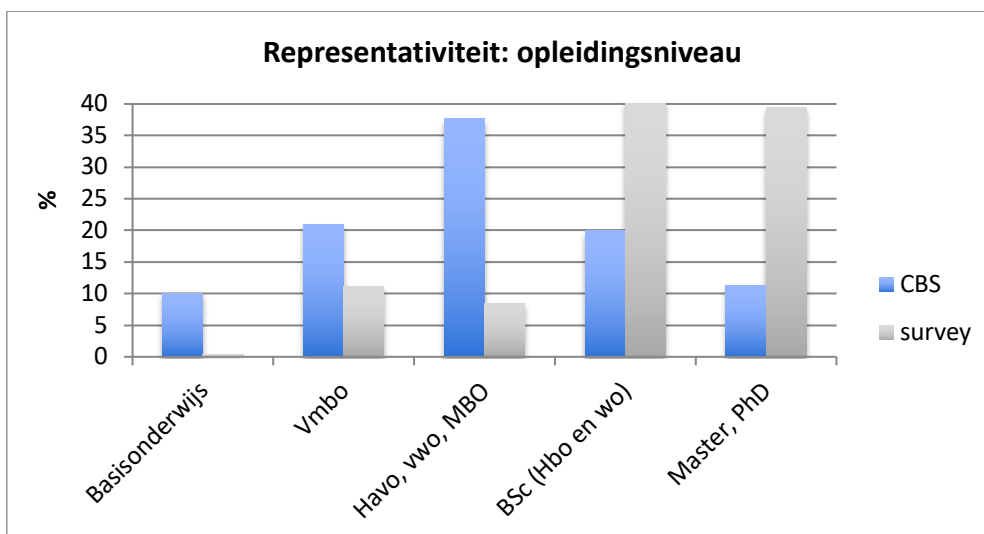
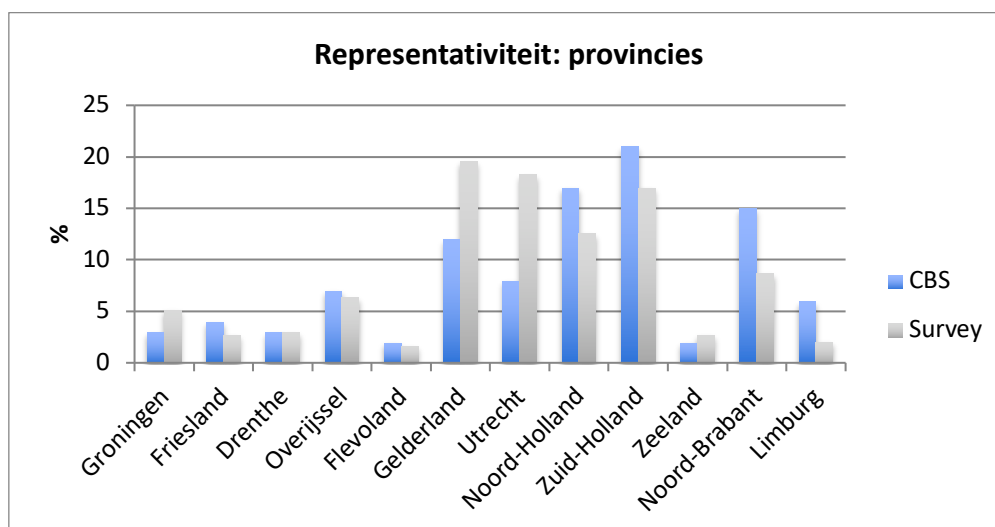
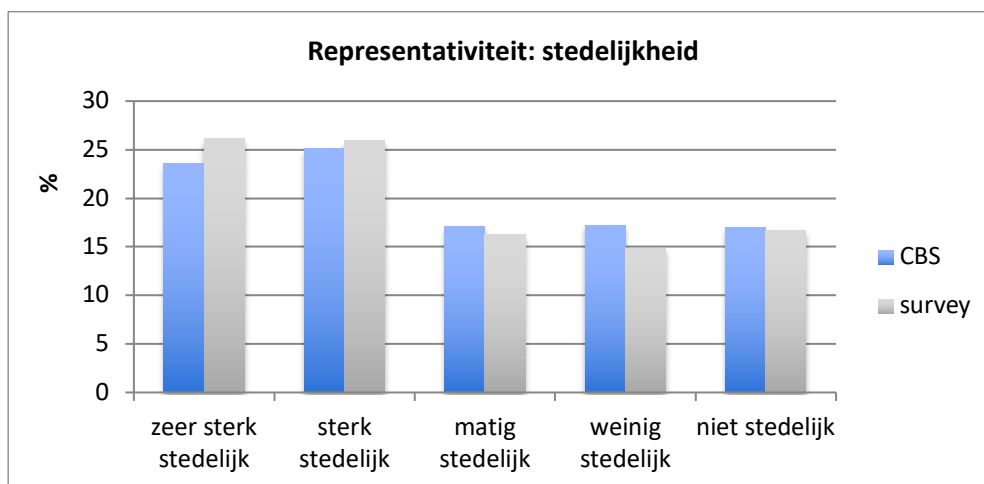
De vervolgstap in dit onderzoek zal zijn om statistische modellen te schatten van de impact van stedelijkheid op welzijn en gezondheid terwijl gecontroleerd wordt voor relevante (individuele) factoren. Verder gaan we de antwoorden op de open vragen analyseren om kwalitatieve inzichten toe te voegen. Ten slotte gaan we de Nederlandse resultaten met de Franse en bredere Europese resultaten vergelijken.

Referenties

- Bourdeau-Lepage L., 2020, *Le confinement et ses effets sur le quotidien*, Lyon (France), https://www.researchgate.net/publication/340917664_Le_confinement_et_ses_effets_sur_le_quotidien_Premiers_resultats_bruts_des_2e_3e_semaines_de_confinement_en_France
- Bourdeau-Lepage L. and van Leeuwen E.S., 2020, *Hoe gaat het nu? Over welzijn en de lockdown*, University of Lyon and Wageningen University, 13th April.

Bijlagen: representativiteit

Verdelingen in onze dataset zijn vergeleken met de daadwerkelijke verdelingen verkregen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Representativiteit: leeftijd

